

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 11Co/750/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2613203131
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 07. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Fedor Benka
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2015:2613203131.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v právnej veci navrhovateľa: CD Consulting, s.r.o., so sídlom Česká republika, Praha 1, Nové Město, Politických vězňů 1272/21, IČO: 26 429 705, zastúpeného spoločnosťou: Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Bratislava, Grösslingova 4, IČO: 36 864 421, proti odporcovi: L. C., bytom F. XXXX/XX, P., o zaplatenie zmenkovej pohľadávky, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Senica zo dňa 13. augusta 2014, č.k. 3C/113/2013 - 53, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ruší a vec mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom prvostupňový súd zamietol návrh navrhovateľa na uplatnenie voči odporcovi pohľadávky zo zmenky podľa čl. 4 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu a s cezhraničným charakterom.

Rozhodnutie prvostupňový súd s použitím čl. I. § 75, § 11 ods. 1, 5 ods. 1, § 48 ods. 1 bodu 2, § 33 ods. 1, 2, § 34 ods. 1, zák. č. 191/1950 Zb. o zmenkách a šekoch, § 37 ods. 1, §52, § 53 ods. 1, 5, § 54 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka a § 142 ods. 1 O.s.p. odôvodnil tým, že na podklade vykonaného dokazovania dospel k záveru, že návrh je nedôvodný. V konaní mal preukázané, že predložená zmenka je vistazmenkou. Súd preskúmal zmenku z pohľadu jej splatnosti, pričom dospel k záveru, že ide o vlastnú zmenku, ktorá má uvedené dve možnosti splatnosti, čo spôsobuje jej absolútnu neplatnosť z dôvodu jej neurčitosti. Neurčitý údaj splatnosti zmenky je spôsobený zápismi údajov na zmenke, keď zo zápisu „zaplatím za túto zmenku pri predložení“ je uvedená splatnosť na nahliadnutie a z údaju „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“ je uvedená splatnosť na určitý čas. Súd nemohol považovať tento údaj za predĺženie lehoty v zmysle § 34 ods. 1 zák. č. 191/1950 Zb. o zmenkách a šekoch, keďže tento údaj vzbudzuje pochybnosť o druhu splatnosti zmenky. Ak by vystaviteľ zmenky mal vôľu predĺžiť lehotu na videnie zmenky, údaj mal správne znieť „na platenie predložiť v lehote do 4 rokov od vystavenia“. V tejto súvislosti súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č.k. 1 Obdo 59/2010 zo dňa 26.01.2011, ktorý jednoznačne skonštatoval, že ak sú v zmenke uvedené dve rozdielne určenia splatnosti (na videnie a do dvoch rokov od vystavenia), spôsobuje to jej neplatnosť, a to s poukazom na ust. 33 ods. 2 zák. č. 191/1950 Zb. o zmenkách a šekoch, v znení neskorších predpisov. Z uvedeného je zrejmé, že pri uplatňovaní zmenkového práva sa uplatňuje prísny formalizmus. Z týchto dôvodov súd návrh v celom rozsahu zamietol. O trovách konania súd rozhodol v súlade s § 142 ods. 1 O.s.p. a i keď mal odporca vo veci plný úspech, nepriznal mu náhradu trov konania, pretože si jednak trovy konania neuplatnil a zo spisu súd zistil, že mu doposiaľ žiadne trovy nevznikli.

Proti tomuto rozsudku v celom rozsahu podal prostredníctvom právneho zastúpenia odvolanie navrhovateľ, ktorý odvolaciemu súdu navrhol napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmeniť tak, že návrhu na uplatnenie pohľadávky v celom rozsahu vyhovie a priznať mu náhradu trov odvolacieho

konania. Ako odvolacie dôvody uplatnil dôvody podľa § 205 ods. 2 písm. a), b) a f) O.s.p., pričom argumentoval tým, že napadnuté rozhodnutie je prekvapivým rozhodnutím, čo predstavuje odňatie možnosti konať pred súdom. Táto prekvapivosť vyplýva zo skutočnosti, že odporca uplatnený nárok nepoprel, no napriek tomu súd prvého stupňa uplatnený nárok zamietol, ale najmä vyplýva z rozporu napadnutého rozhodnutia s konštantnou judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Prvostupňový súd dospel k záveru, že zmenka je neplatná pre neurčitý údaj splatnosti, ktorý má vyplývať z údajného rozporu medzi na zmenke napísaným údajom „zaplatím za túto zmenku pri predložení“ a údajom „na platenie predložiť v lehote štyroch rokov od vystavenia“. V zmysle čl. I § 33 zák. č. 191/1950 Zb. môže byť splatnosť zmenky určená len štyrmi spôsobmi predpokladanými zákonom, inak je zmenka ničotná (neplatná). Jedným zo spôsobov splatnosti zmenky je splatnosť na videnie (tzv. vistazmenka). Zákon explicitne neudáva, akým spôsobom sa má doložka uviesť. Spôsob uvádzania doložiek splatnosti bol zaužívaný v zmenkovej doktríne už desaťročia, pričom rozhodujúca je judikatúra po roku 1930, odkedy sa datuje platná právna úprava. Je zaužívané pri vistazmenkách používať na označenie údaju zročnosti údaj najmä nasledovanými slovnými vyjadreniami: „na predloženie“, „po predložení“, „pri predložení“, „na videnie“. Je nesporné, že údaj, ktorý je uvedený na predloženej zmenke ako údaj splatnosti „pri predložení“, je tradičný údaj, ktorý sa používa ako údaj splatnosti pri vistazmenke, t.j. zmenke splatnej na videnie. V zmysle čl. I § 34 ods. 1 zák. č. 191/1950 Zb. zmenku splatnú na videnie je potrebné predložiť na platenie do jedného roka od dátumu vystavenia. Vystaviteľ môže lehotu na platenie predĺžiť alebo skrátiť. Predĺženie lehoty na platenie sa na zmenke musí uviesť. Opätovne ani v tomto prípade nie je v zákone explicitne uvedené, ako sa má údaj o predĺžení, resp. skrátení lehoty uviesť. Dôležité je, aby bol údaj dostatočne určitý. Je potrebné mať zároveň na zreteli, že zmenka predstavuje abstraktný záväzok, stelesňuje právo samé osebe, je zo zákona prevoditeľná indosamentom, a preto sa pri posudzovaní podstatných náležitostí vyžadujú príslušné kritériá. V tejto veci je na zmenke uvedené „na platenie predložiť v lehote štyroch rokov od vystavenia“. Pri jazykovom výklade uvedeného je celkom zrejmy význam slova „na platenie“, „predložiť“. Na základe uvedených výkladových pravidiel je možné vyvodiť, že zmenka má byť predložená počas obdobia štyroch rokov od vystavenia, tzn. že uvedený údaj vymedzuje časový úsek, odkedy má byť zmenka predložená na platenie. Tento posudzovaný údaj logicky zodpovedá účelu vymedzenia lehoty na predloženie vistazmenky na platenie v súlade s čl. I § 34 ods. 1 zák. č. 191/1950 Zb. Odvolateľ sa preto nestotožňuje so záverom, že v údají predlžujúcom lehotu na platenie by mala byť ešte uvedená doložka „do“, a to tak, že by text mal znieť „na platenie predložiť v lehote do štyroch rokov od vystavenia“, pretože ide o dva rozličné údaje s dvoma rozdielnymi významami z pohľadu zmenkového, teda nejde o vnútorný rozpor zmenky. Prvý z nich určuje údaj zročnosti zmenky, t.j. podľa neho zmenku charakterizujeme a o aký typ ide z hľadiska zročnosti, druhý z nich určuje obdobie, v rámci ktorého môže byť zmenka predložená na platenie. Pokiaľ ide o argument v rozhodnutí Najvyššieho súdu SR zo dňa 26.01.2001 sp. zn. 1Obdo 59/2010, tak o túto skutkovú situáciu sa v danom prípade nejedná, a preto nie je možné argumentovať predmetným rozhodnutím. Odvolateľ na záver poukázal na to, že záver súdu prvého stupňa je nesprávny a vyplýva z nesprávneho právneho posúdenia veci. V tejto súvislosti poukázal aj na uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 43CoZm/10/2013 zo dňa 21.11.2013.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 204 ods. 1 O.s.p.), oprávnenou osobou - účastníkom konania (§ 201 O.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 201 a 202 O.s.p.), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 205 ods. 1 O.s.p.) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 205 ods. 2 písm. a/, b/ a f/ O.s.p.), preskúmal rozsudok v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania, postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa je dôvodné, v dôsledku čoho je nevyhnutné napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Predovšetkým je potrebné si uvedomiť, že navrhovateľ žiadal priznať uplatnenú pohľadávku podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu a s cezhraničným charakterom. Preto je potrebné mať na zreteli, že európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa uplatňuje len pre spory vymedzené ako „cezhraničné“, t.j. spory, v ktorých má aspoň jedna zo strán bydlisko alebo obvyklý pobyt v členskom štáte inom ako v členskom štáte súdu alebo tribunálu konajúceho vo veci, na čo správne poukázal aj súd prvého stupňa, čo v danej veci bolo splnené. Nariadenie o európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu neobsahuje pravidlá týkajúce sa súdnej právomoci, preto sa pri určovaní príslušnosti

súdu a tribunálov medzi jednotlivými členskými štátmi EÚ, ako aj pokiaľ ide o štáty mimo EÚ, musia uplatňovať pravidlá ustanovené v nariadení Brusel I. Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa riadi procesným právom členského štátu, v ktorom sa konanie vedie. Rozhodným právom však nemusí byť právo členského štátu súdu alebo tribunálu konajúceho vo veci pohľadávky, v závislosti od toho, ktoré právo sa má uplatňovať v zmysle príslušných pravidiel uvedených v nástrojoch týkajúcich sa rozhodného práva. Pokiaľ potom ide o rozhodné právo a skutočnosť, že navrhovateľ si v konaní uplatnil zmenkovú pohľadávku, pričom z obsahu predloženej zmenky nevyplýva voľba rozhodného práva a na záväzky vyplývajúce zo zmieniek nie je možné použiť Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 zo 17. júna 2008 o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky (Rím I), keďže z rozsahu jeho pôsobnosti článok 1 ods. 2 písm. d) vylučuje záväzky vyplývajúce zo zmieniek, pričom právo Európskej únie a medzinárodné zmluvy neobsahujú kolízne normy pre oblasť zmieniek, súd prvého stupňa správne určil rozhodné právo podľa § 10 ods. 1 a § 11 zák. č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom s tým, že danú vec je potrebné riešiť podľa slovenského právneho poriadku, nakoľko jeho použitie zodpovedá rozumnému usporiadaniu daného vzťahu, vzhľadom na to, že osoba zmenkovo zaviazaná je štátnym občanom Slovenskej republiky, pôvodný majiteľ zmenky je spoločnosť POHOTOVOSŤ, s.r.o. so sídlom na území Slovenskej republiky, navrhovateľ ako majiteľ zmenky je osobou zo zmenky oprávnenou - má nárok na vyplatenie zmenkovej sumy s príslušenstvom, na zmenke však nie je jeho podpis, čím potom spôsobilosť odporcu a indosanta - prvého majiteľa zmenky sa spravuje slovenskou právnou úpravou, zmenkové vyhlásenie odporcu ako vystaviteľa zmenky bolo urobené pred indosáciou zmenky v Slovenskej republike, teda jeho forma sa spravuje taktiež právom Slovenskej republiky, aj platobné miesto je v zmenke uvedené: „POHOTOVOSŤ, s.r.o., Pribinova 25, 811 Bratislava, atď.). Odvolací súd upriamuje pozornosť aj na to, že právna úprava zmenky vychádza v Českej republike i v Slovenskej republike z rovnakého právneho základu, ktorým je zákon č.191/1950 Zb. - zákon zmenkový a šekový.

Súdu ako prvému prislúcha povinnosť zistiť celkový skutkový stav sporu vo veci pohľadávky v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu. Dôvodom je to, že v zmysle príslušných ustanovení nariadenia (ES) č. 861/2007 článku 4 ods. 4, článku 7 ods. 1 a článku 9 ods. 1, má súd povinnosť tak konať a informovať strany sporu, aké informácie od nich súd požaduje, aby mohol vydať rozhodnutie o sporných záležitostiach. Takto súd zodpovedá za riadenie a kontrolu konania, pričom zámerom je, aby súd zabezpečil splnenie cieľov nariadenia, ktoré spočívajú v zrýchlenom, jednoduchom a finančne menej náročnom konaní. Úlohou súdu je rozhodnúť, či v záujme určenia skutkového stavu nariadi ústne pojednávanie. Vyplýva to zo zásady ustanovenej v článku 5 ods. 1, že európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu je predovšetkým písomné a súd by mal nariadiť ústne pojednávanie, len ak to považuje za potrebné pre rozhodnutie v niektorej zo sporných skutkových otázok, v ktorých nevie rozhodnúť iným spôsobom, napríklad vyžiadanim doplňujúcich informácií od jednej alebo oboch strán sporu, prípadne ak o to požiada niektorá zo strán. Nariadenie pojednávania je potom potrebné zdôvodniť. Pri rozhodovaní o nariadení alebo nenariadení ústneho pojednávania, ako aj v priebehu ústneho pojednávania musí súd rešpektovať právo na spravodlivé súdne konanie a na zásadu kontradiktórnosti konania. V danej veci súd prvého stupňa nariadil ústne pojednávanie, z vlastnej iniciatívy (účastník o to nepožiadaval, dokonca odporca sa k návrhu ani nevyjadril), avšak bez zdôvodnenia, prečo k tomu pristúpil, keď ani zo zápisnice o tomto pojednávaní, na ktorom bol vyhlásený rozsudok vo veci, nevyplýva potreba objasňovania sporných skutočností, keďže pojednávanie bolo uskutočnené bez prítomnosti oboch procesných strán.

Zo spisového materiálu odvolací súd zistil, že odporca vystavil blankozmenku, ktorú ako vystaviteľ riadne podpísal. Na zmenke je uvedené číslo zmluvy a záväzok odporcu zaplatiť za túto zmenku pri predložení na rad spoločnosti POHOTOVOSŤ s.r.o. sumu, ktorú táto spoločnosť doplnila do zmenky. Splatnosť bola dohodnutá údajom „Bez protestu“ a s údajom „Na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Z rubovej strany zmenky vyplýva, že spoločnosť POHOTOVOSŤ, s.r.o. indosovala zmenku na navrhovateľa, ktorý je zahraničnou právnickou osobou bez uvedenia dátumu. Odporca na zmenku navrhovateľovi nezaplatil žiadnu sumu, preto si navrhovateľ uplatnil voči nemu nielen zaplatenie zmenkovej sumy, vrátane zmluvne dohodnutého úroku 0,25% zo zmenkovej sumy, ale aj zákonný 6% úrok a zmenkovú odmenu. Po doručení žaloby navrhovateľa na tlačive „A“ spolu s tlačivom „C“ odporcovi sa tento nevyjadril a nenavrhol ani nariadiť vo veci pojednávanie. Prvostupňový súd považoval za potrebné nariadiť ústne pojednávanie, na ktoré sa účastníci nedostavili.

Predmetom prieskumu odvolacieho súdu vymedzeným uplatnenými odvolacími dôvodmi je posúdiť, či boli splnené podmienky na zamietnutie návrhu z dôvodu neplatnosti zmenky, z ktorej mala vzniknúť navrhovateľovi uplatnená zmenková pohľadávka, následkom viacerých lehôt splatnosti.

Podľa čl. I § 10 zák. č. 191/1950 Zb. zákon zmenkový a šekový - ďalej aj Zmenkový zákon, ak nebola zmenka, ktorá bola pri vydaní neúplná, vyplnená tak, ako bolo dojednané, nemožno namietat' majiteľovi zmenky, že tieto dojednania neboli dodržané, okrem ak majiteľ nadobudol zmenku zlomyseľne alebo sa pri nadobúdaní zmenky previnil hrubou nedbanlivosťou.

Podľa čl. I § 75 zák. č. 191/1950 Zb., vlastná zmenka obsahuje: 1. označenie, že ide o zmenku, pojaté do vlastného textu listiny a vyjadrené v jazyku, v ktorom je táto listina spísaná; 2. bezpodmienečný sľub zaplatiť určitú peňažnú sumu; 3. údaj sročnosti; 4. údaj miesta, kde sa má platiť; 5. meno toho, komu alebo na rad koho sa má platiť; 6. dátum a miesto vystavenia zmenky; 7. podpis vystaviteľa.

Podľa čl. I § 33 zák. č. 191/1950 Zb., zmenku možno vystaviť: na videnie, na určitý čas po videní, na určitý čas po dáte vystavenia, na určitý deň. (ods. 1) Zmenky s iným časom sročnosti alebo s postupnou sročnosťou sú neplatné. (ods. 2)

Podľa čl. I § 34 ods. 1 zák. č. 191/1950 Zb., zmenka na videnie je sročná pri predložení. Musí byť predložená na platenie do jedného roku od dáta vystavenia. Vystaviteľ môže túto lehotu skrátiť alebo určiť lehotu dlhšiu. Indosanti môžu tieto lehoty skrátiť.

Zmenka je cenný papier vydaný v zákonom predpísanej forme a obsahu. Podstatou zmenky je záväzok určitých osôb zaplatiť jej majiteľovi v mieste a čase vyplývajúcom z listiny sumu určenú zmenkou. Každá zmenka musí byť označená slovom „zmenka“, pričom uvedené označenie nie je možné nahradiť iným slovom. Ďalšie náležitosti upravuje zákon podľa druhu zmenky, teda podľa toho, či sa jedná o zmenku vlastnú alebo zmenku cudziu. Zmenku, ako cenný papier na rad, je možné prevádzať rubopisom, čiže indosamentom. Základná právna úprava uvedeného inštitútu je uvedená v zákone č. 191/1950 Zb. Zákon zmenkový a šekový v znení neskorších predpisov. Zmenka má v zásade povahu abstraktného a nesporného záväzku s dôsledkom, že jej majiteľ nemusí preukazovať existenciu a výšku zmenkového dlhu.

Zmenka je záväzkom abstraktným. Zákon neviaže vznik zmenkových záväzkov na žiadne iné okolnosti, než na splnenie formalít, ktoré predpisuje. Je to teda záväzok platobný, ktorý nie je viazaný na iné vzťahy, ktoré medzi výstavcom a remitentom pri zmenke vlastnej a medzi výstavcom, remitentom a zmenečníkom, poprípade príjemcom u zmenky cudzej, existujú. Nie je potrebné pochybovať o tom, že zmenka vznikne z konkrétnej hospodárskej potreby z určitých právnych vzťahov. Aj keby dôvod vzniku zmenky bol na nej vyznačený, nemá to nijaký vplyv na existenciu zmenkového záväzku. Právna úprava zmenky od dôvodov, ktoré viedli k jej vystaveniu, abstrahuje. Zmenka je zároveň záväzkom nesporným. Podstata je v tom, že vlastník zmenky nemusí pri predkladaní zmenky na platenie, ani neskôr pri jej prípadnom vymáhaní preukazovať nič iné než to, že je vlastníkom platnej zmenky. Nie je na ňom, aby preukazoval, že povinný zo zmenky veriteľovi zmenkovú sumu skutočne dlhuje. Zmenka sama, samozrejme ak je platná, je dostatočným dôvodom pre vznik nároku na sumu v nej uvedenú. Pripúšťajú sa vždy určité námietky voči zmenkovým nárokom. Na tomto mieste však je možné konštatovať úplne jednoznačne, že je na dlžníkovi zo zmenky, aby námietky vzniesol a prípadne ich veriteľovi v súdnom konaní preukázal. Pokiaľ sa mu to nepodarí, zostane mu povinnosť zmenku zaplatiť. Je teda možné, že proti zmenke bude platený nedlh, alebo záväzky inak nevymáhateľné, ako sú nároky premlčané, alebo nároky z hier a sázok, i nároky právu sa všeobecne priečiace, ako sú napríklad nároky z úžery. Abstraktnosť a nespornosť zmenkových záväzkov spolu úzko súvisia. Je zřejmé, že obidva tieto rysy majú svoje hranice. Zároveň je však nutné mať na pamäti, že oprávnený vlastník platnej zmenky zásadne právo na vyplatenie zmenky má a bude to osoba povinná, ktorá sa bude musieť prípadne proti tomuto nároku brániť a pokiaľ neunesie dôkazné bremeno, ocitne sa v dôkaznej núdzi a bude nútená podľa zmenky plniť. V tomto smere sa nespornosť a abstraktnosť zmenkových záväzkov prejaví vždy.

Pokiaľ ide o zmenku predloženú navrhovateľom, v tomto prípade ide o zmenku vystavenú na videnie, teda tzv. vistazmenku podľa čl. I § 33 ods. 1 zák. č. 191/1950 Zb. Táto skutočnosť vyplýva z textu zmenkového vyhlásenia odporcu, ktorý sa zaviazal zmenkovú sumu zaplatiť pri predložení. Aj keď citované ustanovenie čl. I § 34 ods. 1 Zmenkového zákona upravuje povinnosť predložiť zmenku na platenie do jedného roka od dátumu vystavenia, môže ten, kto zmenku vystavil, túto lehotu skrátiť alebo určiť dlhšiu lehotu. Ide o určité rámcové obmedzenie splatnosti tejto zmenky. Majiteľ tak môže v rámci tejto lehoty zmenku predložiť kedykoľvek a musí mu byť ihneď pri predložení preplatená, lebo už samotným predložením sa stáva splatnou. V tomto prípade odporca v zmenkovom vyhlásení podľa § 34 ods. 1 Zmenkového zákona určil dlhšiu lehotu na predloženie vista zmenky, a to štyri roky od vystavenia. Zmenka tak obsahuje jednoznačný údaj o tom, že sa jedná o vista zmenku, ktorú oprávnený majiteľ zmenky môže predložiť na platenie do štyroch rokov odo dňa jej vystavenia.

Odvolačný súd tak odlišne od súdu prvostupňového uzavrel, že zo zmenky predloženej navrhovateľom, splatnej na videnie, podľa čl. I § 33 ods. 1 Zmenkového zákona, pretože obsahuje údaj: „Zaplatím za túto zmenku pri predložení...“, jasne vyplýva jedna doba splatnosti 4 roky od vystavenia, ako to vyplýva z textu: „na platenie predložiť do 4 rokov od vystavenia“. Splatnosť zmenky nastáva v momente jej predloženia, pričom predložiť ju bolo možné v súlade s § 34 ods. 1 čl. I Zmenkového zákona v lehote štyroch rokov od jej vystavenia a až po jej predložení uskutočnenom v lehote štyroch rokov od vystavenia nastáva jej splatnosť. Odvolačný súd sa preto nemohol stotožniť so záverom súdu prvého stupňa, že v zmenke sú uvedené dve splatnosti, čo malo spôsobiť jej neplatnosť.

Odvolačný súd je pri preskúmaní odvolaním napadnutého rozhodnutia zásadne viazaný uplatnenými odvolacími dôvodmi, teda pri preskúmaní správnosti napadnutého rozhodnutia súdu prvého stupňa môže prihliadať len k tým dôvodom, ktoré odvolateľ v odvolaní označil, nie je viazaný rozsahom odvolania len v prípadoch uvedených v § 212 ods. 2 O.s.p. (nejde o daný prípad), pričom však vždy musí prihliadnuť k vadám, ak mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, i keď neboli v odvolaní uplatnené (§ 212 ods. 3 O.s.p.).

Podľa § 212 ods. 3 O.s.p., na vady konania pred súdom prvého stupňa prihliada odvolačný súd, len ak mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Z citovaného ustanovenia procesného predpisu potom vyplýva, že odvolačný súd musí vždy rešpektovať procesno-právne vady konania pred súdom prvého stupňa, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Takéto vady musia byť vždy v bezprostrednom vzťahu k nesprávnemu výsledku konania. Kedy o takúto procesnú vadu ide, je vecou posúdenia konkrétneho prípadu.

Podľa § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p., súd rozhodnutie zruší, len ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Pod odňatím možnosti konať pred súdom sa v zmysle konštantnej súdnej judikatúry rozumie taký chybný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov (viď napr. II.ÚS 102/04, NS SR sp. zn. 5Cdo/102/2001 a 5Cdo/93/2000). Táto vada je významná najmä vtedy, ak súd postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s inými všeobecne záväznými právnymi predpismi, a tým odňal účastníkovi jeho procesné práva. Ak potom súd prvého stupňa skúmal platnosť zmenky, len z pohľadu jej splatnosti, pričom závery súdu v tejto otázke s poukazom na vyššie uvedené neboli správne, a neskúmal zmenku zo všetkých v zmysle zákona zmenkového a šekového do úvahy prichádzajúcich hľadísk, dopustil sa takého procesného pochybenia, ktoré malo za následok odňatie možnosti konať pred súdom.

S poukazom na vyššie uvedené potom odvolačný súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa s použitím § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. zrušil a podľa ods. 2 citovaného ustanovenia vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Aj keď s ohľadom na vytýkanú vadu konania by bolo nadbytočné (predčasné) zaoberať sa ďalším, odvolací súd považuje za účelné a vhodné pre ďalší priebeh konania uviesť niekoľko poznámok:

Je potrebné mať na zreteli aj to, že v zmysle § 11 čl. I. Zmenkového zákona je každú zmenku možné previesť indosamentom a v prípade, že k takémuto prevodu dôjde, nadobudne nový majiteľ všetky práva zo zmenky. Práve z tohto dôvodu môže odporca ako priamy dlžník namietať voči navrhovateľovi, ako poslednému majiteľovi zmenky, jedine to, že vedome konal na jeho škodu, čo ale neznamená námietku nedostatku práv k zmenke, ale len obranu dlžníka proti platnému zmenkovému záväzku.

Po podaní zmenkového návrhu na súd, tento vo vzťahu k zmenke môže skúmať len to, či predložená listina sa javí byť skutočne zmenkou, teda skúmať, či zmenka má zákonné náležitosti. Až keď je možné konštatovať, že listina sa javí byť zmenkou, je možné uvažovať, či existujú dôvody k pochybnostiam o jej pravosti. Obranou proti uplatnenému zmenkovému nároku sú potom už len námietky, ktoré musia byť riadne odôvodnené, tzn. že zmenkový dlžník - v konaní odporca musí uviesť aké vecné dôvody ho vedú k námietkam. Prísnosti a nespornosti zmenkových záväzkov zodpovedá zásada koncentrácie konania, v danom prípade keďže ide o konanie podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady EÚ č. 861/2007, odporca musí podať všetky námietky, ktoré má proti zmenkovému platobnému rozkazu v tlačive C na odpoveď po doručení mu tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky navrhovateľom, ktorým je povinný odpovedať do 30 dní a zasláť ho súdu spolu so všetkými príslušnými podrobnými dokumentmi, resp. akýmkoľvek iným vhodným spôsobom bez použitia tlačiva na odpoveď, reagovať na doručený návrh navrhovateľa. V rámci odpovede môže poprieť pohľadávku z hľadiska jej vecnej podstaty alebo nárokovanej sumy, prípadne požiadať o nariadenie ústneho pojednávania. Uvádzaná abstraktnosť a nespornosť zmenkových alebo šekových záväzkov sa vždy prejaví v tom, že je to odporca, ktorý musí námietky nielen vzniesť, ale taktiež ich oprávnenosť jednoznačne preukázať. Navrhovateľ, ktorý predložil zmenku, o ktorej pravosti nie je dôvod pochybovať, svoj nárok preukázal dostatočne. To mu ale nebráni, aby proti námietkam a dôkazom odporcu vznášal protitvrdenia a navrhoval vlastné dôkazy k vyvráteniu námietok a dôkazov odporcu.

Napokon za zmienku stojí aj to, že odvolaciemu súdu z úradnej činnosti je známe, že Krajský súd v Prešove vo veci sp. zn. 6 Co 132/2013 konanie prerušil a predložil podľa § 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie a článku 19 ods. 3 písm. b) Zmluvy o Európskej únii, Súdnemu dvoru Európskej únie prejudiciálnu otázku v znení: „Či sa má článok 6 odsek 1 Smernice Rady 93/13 EHS z 05.04.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách a článok 4 Smernice Rady 87/102/EHS z 22.12.1986 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré sa týkajú spotrebiteľského úveru, vykladať v tom zmysle, že jej odporuje právna úprava členského štátu, akou je právna úprava dotknutá vo veci samej, ktorá vnútroštátnemu súdu rozhodujúcemu o právach z indosovanej zmenky, neumožňuje v zásade v žiadnej fáze konania ex offio preskúmať zmluvu o kauze právneho vzťahu a prípadnú nekalú povahu zmluvnej podmienky a tiež prípadné porušenie zákona upravujúceho dôsledky neuvedenia RPMN v Zmluve o spotrebiteľskom úvere, z ktorej zmenka vznikla“. Aj vzhľadom na doposiaľ uvádzanú abstraktnosť zmenky dáva odvolací súd súdu prvého stupňa na zváženie možnosť prerušenia predmetného konania s odkazom na § 109 ods. 2 písm. c) O.s.p.

Povinnosťou prvostupňového súdu v ďalšom konaní, pri viazanosti právnym názorom odvolacieho súdu (§ 226 O.s.p.), bude postupovať v zmysle návrhu navrhovateľa, ktorým si ako indosatár uplatnil právo zo zmenky, pričom v konaní nie je povinný preukazovať existenciu žiadneho záväzkového vzťahu, ani žiadne ďalšie skutočnosti, pretože to Zákon zmenkový a šekový nadobúdateľovi zmenky, ktorý sa nestáva právnym nástupcom pôvodného majiteľa neukladá. V prípade, že dlžník v rámci svojej obrany nepodá také námietky, ktoré by odôvodňovali postup súdu podľa § 17 čl. I. Zákona zmenkového a šekového voči súčasnému majiteľovi zmenky, a teda že navrhovateľ konal pri indosácii zmenky na škodu dlžníka, nie je súd prvého stupňa oprávnený bez takýchto námietok ex offio skúmať a vykonávať dokazovanie ohľadom záväzkového vzťahu. Súd prvého stupňa bude pritom rešpektovať upravený postup a pravidlá, ktorými sa európske konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu odlišujú od konania upraveného výlučne Občianskym súdnym poriadkom.

V novom rozhodnutí prvostupňový súd rozhodne aj o náhrade trov tohto odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O.s.p.).

Senát krajského súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je možné podať odvolanie.